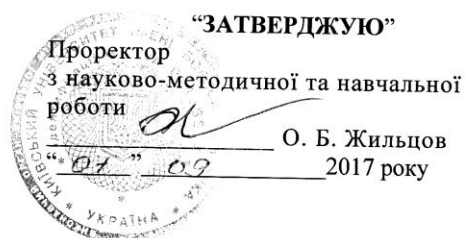


КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА АКАДЕМІЧНОГО ТА ЕСТРАДНОГО ВОКАЛУ



РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Історія мистецтв:

Історія вокального мистецтва

Галузь знань 0202 мистецтво

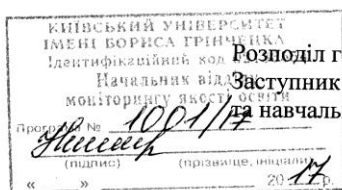
Напрямок підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво»

Професійне спрямування сольний спів

Перший (бакалаврський) рівень

Інститут мистецтв

2017 – 2018 навчальний рік



Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково-методичної роботи

А. О. Таранник

Робоча програма з навчальної дисципліни «Історія мистецтв: Історія вокального мистецтва» для студентів галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво», професійне спрямування сольний спів першого (бакалаврського) освітнього рівня.

Розробник: **Каблова Тетяна Борисівна**, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри естрадного та академічного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв.

Протокол від «06» вересня 2017 року № 1

Завідувач кафедри
академічного та естрадного вокалу  Ю. В.Мережко

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Робоча програма навчального курсу «Історія вокального мистецтва» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану галузі знань 0202 «Мистецтво» напряму підготовки 6.020204 «Музичне мистецтво» професійного спрямування «Сольний спів».

У програмі визначено: 1) обсяг історичних знань у сфері вокального мистецтва; 2) групи фахових компетенцій, які мають опанувати студенти професійного спрямування «Сольний спів» у процесі вивчення дисципліни «Історія вокального мистецтва»; 3) розподіл навчального матеріалу за модулями (змістовими модулями) та академічного часу для його засвоєння; 4) форми й види навчальної діяльності студентів у процесі засвоєння навчального курсу; 5) необхідне методичне забезпечення та систему оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни.

Мета викладання дисципліни – надати студентам ґрунтовні знання щодо історичного розвитку, етнокультурних витоків, умов становлення й формування вокального мистецтва; його місця й ролі в культурному житті національного та світового інформаційного простору, а також надати фаховим орієнтири щодо естетичних традицій європейського академічного оперно-концертного виконавства.

Завдання навчального курсу:

- розширення музичного кругозору студентів для об'єктивної оцінки історичних явищ вокального мистецтва;
- формування професійних виконавсько-естетичних орієнтирів, переконань, світогляду;
- розвиток пізнавальних і фахових зацікавлень у самостійній творчій роботі;
- ознайомлення студентів з досягненнями світових вокальних шкіл, класичною і сучасною виконавською практикою мистецтва сольного співу;
- вивчення історії розвитку традиції вокального виконавства (XVII – XX століття);
- знайомство з особливостями розвитку оперного виконавства у вітчизняній та зарубіжній музичній культурі.

Міждисциплінарний взаємозв'язок. Засвоєння навчального курсу з «Історія вокального мистецтва» передбачає інтеграцію знань, умінь і навичок таких дисциплін: сольний спів; методика викладання сольного співу; вокальний ансамбль; історія естради.

Вивчення дисципліни «Історія вокального мистецтва» сприяє формуванню у студентів таких фахових та загальних *компетентностей*, як:

- *мистецтвознавча* (здатність застосовувати знання з історії естради, історії музики та інших видів мистецтва у професійній діяльності; знання творчого доробку композиторів різних епох та розуміння стилістичних і жанрових особливостей музичних творів);

- *вокально-методична* (володіння методикою постановки голосу, методами розвитку вокальної техніки, культури співу, творчого потенціалу співака; знання принципів класифікації співацьких голосів та вміння правильно визначити тип голосу співака у процесі формування виконавського складу ансамблю; спроможність проектувати репертуар для різних типів вокальних ансамблів);

- *музично-інформаційна і технологічна* (здатність до самостійного пошуку музичного матеріалу в мережі Інтернет, репертуарних збірках, навчально-методичних посібниках; уміння працювати з мікрофоном, звукопідсилювальною та звуковідтворювальною апаратурою);

- *організаційна* (здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати діяльність і взаємодію суб'єктів музично-виконавського та музично-освітнього процесу; уміння організувати роботу музично-творчих колективів, шкільних вокальних гуртків);

- *комунікативна* (здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності; здатність працювати у творчому колективі; вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення);

- *науково-дослідницька* (здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності; здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання пов'язані з вокально-сценічною практикою);

- *самоосвітня* (здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку; спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію; прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів ECTS – 2	Галузь знань: 0202 «Мистецтво» Напрямок підготовки: 6.020204 «Музичне мистецтво» Перший (бакалаврський) освітній рівень	Нормативна
Змістових модулів – 2		Рік підготовки: III Семестри: V, VI
Загальна кількість годин – 60 год.		Аудиторних: 28 год.
		Лекційні - 18 год. Семінарські - 10 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год.		Самостійна робота: 28 год.
		Види контролю модульний контроль – 4 год.: Форма контролю: залік

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичні заняття	Семінарські заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль І. Історичний розвиток вокального мистецтва в західноєвропейських країнах									
1.1	Мистецтво співу. Художні засади вокального виконавства. Відомості про історію художнього співу.	4	2	2				2	
1.2.	Староіталійська школа співу та її вокально методичні принципи. Вокальний стиль опер seria та мистецтво кастратів.	4	2	2				2	
1.3.	Італійська школа співу XVIII-XIX століття.Вокальний стиль опера buffa	6	2	2				4	
1.4.	Становлення та розвиток французької опери. Сутність оперної реформи Христоф Глюка. вокальна педагогіка Франції XVII - XVIII	4	2	2				2	
1.5.	Витоки німецької вокальної школи, її розвиток та формування. Школа примарного тону.	8	4	2		2		4	
1.6.	Мистецтво «Bel canto» як фундаментальна основа розвитку світового вокального мистецтва.	2	2			2			
	Модульний контроль	2							2
Разом		30	14	10		4		14	
Змістовий модуль II. Концептуальні засади розвитку професійного вокального мистецтва в Росії та Україні									

2.1.	Витоки та розвиток російської вокальної школи	12	6	4		2		6	
2.2.	.Традиції та джерела українського професійного вокального мистецтва.Сучасне вокальне мистецтво.	16	8	4		4		8	
	Модульний контроль	2							2
	Разом	30	14	8		6		14	2
	Разом за навчальним планом	60	28	18		10		28	4

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Історичний розвиток вокального мистецтва в західноєвропейських країнах

Тема 1.1. Мистецтво співу. Художні засади вокального виконавства. Відомості про історію художнього співу.

Вокальне мистецтво, що є основним засобом творення художніх образів і художньо-емоційного впливу на слухачів. Поняття художності як складової вокального виконавства та музичних творів; художня цінність музики з позиції естетики; вплив вокальних творів на слухача. Витоки виникнення вокального мистецтва в Єгипті, Азії, Індії. Мистецтво співу в добу античності.

Тема 1.2. Староіталійська школа співу та її вокально-методичні принципи. Вокальний стиль опер *seria* та мистецтво кастратів

Формування національної італійської вокальної школи та осовний її принципів та стилів. Народженням нового жанру, – опери, який увібрав усе краще, що накопичилося за віки в народному, церковному і світському музичному мистецтві. Виокремлення опери *seria* та особливості цього поняття як жанру опери та виконавського стилю .

Тема 1.3. Італійська школа співу XVIII-XIX століття. Вокальний стиль опера *buffa*

Завершення нового виконавського стилю опери *buffa* відбулося вже в XIX столітті і пов'язано з ім'ям Джоакіно Россіні. Вокальне мистецтво Італії XIX століття. Вокальні партії у оперній творчості Джузеппе Верді. Веризм в оперній музиці XIX століття. Оперна творчість П.Масканьї, Р.Леонкавалло, Дж. Пуччіні.

Тема 1.4. Становлення та розвиток французької опери. Сутність оперної реформи Христоф Глюка. Вокальна педагогіка Франції XVII - XVIII століття.

Французьке вокальне мистецтво як явище національне склалося в другій половині XVII століття. Основоположником національної оперної й вокальної школи є Жан Батист Люлі. Оперний театр Люлі. Виконавський стиль афективної декламації. «Прагнення до простоти й природності» Х.Глюка. Видатні педагоги Франції. "Школа співу" М.Гарсія.

Тема 1.5. Витоки німецької вокальної школи, її розвиток та формування. Школа примарного тону. Німецька вокальна школа як явище самобутнє й національне сформувалася лише в середині XIX століття, отримавши своєрідне найменування школи примарного тону. Проте інструментальний стиль виконання, що характеризує німецьку школу співу, має давню історію. Становлення національної вокальної німецької школи пов'язане з ім'ям Р.Вагнера. Родоначальником німецької національної вокальної школи, що дістала назву школи примарного тону, є Фрідріх Шмітт. Послідовники школи примарного тону.

Тема 1.6. Мистецтво «Bel canto» як фундаментальна основа розвитку світового вокального мистецтва.

Специфіка вокального мистецтва, що має синкретичну вербально-музичну природу та передбачає в музичному виконавстві орієнтацію на фонетику, зміст і психологію вербальних інтонацій певної мови, глибинні традиції національного співу, вимагає певних узагальнюючих досліджень стилістики оперного стилю «Bel canto». Характеристика мистецтва «Bel canto» в контексті розвитку оперного жанру в різних країнах.

Модульна контрольна робота

1. Короткий огляд вокального мистецтва Давнього Єгипту, Давньої Греції.
2. Вокальне мистецтво епохи середньовіччя.
3. Вокальна культура епохи Відродження.
4. Виникнення опери.
5. Італійська вокальна національна школа. Різновид оперних шкіл і вокальна педагогіка XVII – XVIII ст.
 - 5.1. Флорентійська школа.
 - 5.2. Римська школа.
 - 5.3. Венеціанська школа.
 - 5.4. Неаполітанська школа.
6. Італійське вокальне мистецтво XIX ст. Діяльність Д.Росіні, В.Белліні, Г.Доніцетті.
7. Дж.Верді і його роль у розвитку вокального мистецтва XIX ст.
8. Вокальна педагогіка Італії XIX ст. Нова італійська школа. Ф.Ламперті, Л.Джиральдоні, Дж.Сильва.

9. Вокальне виконавство Італії 1 половини XX ст. Веризм. Діяльність П.Масканьї, Р.Леонкавалло, Д.Пуччині.
10. Французьке вокальне мистецтво XVII – XVIII ст. Вокальна педагогіка Франції XVII – XVIII ст.
11. Вокальне мистецтво Франції XIX століття.
12. Вокальна педагогіка Франції XIX століття.
13. Школа співу М.Гарсія
14. Вокальна педагогіка Франції XX ст.
15. Історія становлення німецької вокальної школи (творчість І.С.Баха, Л.В.Бетховена, Р.Вагнера, В.А.Моцарта, Р.Штрауса).
16. Вокальна педагогіка Німеччини XIX століття. Школа примарного тону (Ю.Гей, Ф.Шмітт, Ю.Штокгаузен).
17. Німецьке вокальне мистецтво XX століття (творчість А. Берга, П.Дессау, К.Орфа, П.Хіндемита, А.Шенберга).
18. Вокальна педагогіка Німеччини XX ст

Практична частина модульної контрольної роботи.

1. Прослухайте вокальні твори італійських композиторів різних епох та напрямків і визначте в них національні риси італійського вокального мистецтва: а) Мадригал h-moll К.Монтеверді; б) “Ave Maria” Дж.Каччині; в) Арії з опери Д.Верді „Травіата” у виконанні Л.Паваротті, М.Каллас, Е.Карузо, М.Кабальє, Т.Руффо; д) італійські народні пісні.
2. Прослухайте твори французьких композиторів (фрагмент із опер Ж.Б.Люлі, Ж.Масне, Ж.Бізе), французькі народні пісні. Визначте в них характерні риси французької національної вокальної культури.
3. Прослухайте вокальні твори німецьких композиторів різних епох та напрямків: а) Арія з кантати № 68 І.С.Баха; б) Уривок з Реквієму В.А.Моцарта; в) Баладу Сенти з опери „Летючий голландець” Р.Вагнера; д) сценічні кантати „Карміна Бурана” К.Орфа. Визначте в них національні риси німецького вокального мистецтва, характерні ознаки власного композиторського стилю.

Змістовий модуль № 2

2.1. Витоки та розвиток російської вокальної школи

Виникнення професійного світського мистецтва співу на Русі
Формування вокальної школи. Еволюція російської опери. Оформлення російської національної школи співу як певного художнього напрямку. М. І. Глінка та його концентричний метод. Діяльність «Могучої кучки» в галузі розвитку вокального професійного мистецтва. Відкриття консерваторій і оперне мистецтво XIX – XX ст.

2.2. Історичний аспект розвитку української вокальної школи. Традиції та джерела українського професійного вокального мистецтва. Сучасне вокальне мистецтво.

Основні закономірності зародження та еволюції традицій та джерел українського професійного вокального мистецтва формуванні української академічної школи. Розвиток та становлення української оперної школи. Творчість С. Гулака-Артемівського, М. Лисенка у формуванні української академічної школи співу. Музично-театральне життя України у ХХ столітті. Українські консерваторії як головні осередки сучасної професійної вокальної освіти.

Модульна контрольна робота № 2

1. Витоки російської вокальної школи.
2. Діяльність М.Глінки та його вокальна школа.
3. Творчість О. Варламова і О. Даргомизького
4. Діяльність "Могучої кучки" і її роль у російській вокальній школі.
5. П.І.Чайковський і його вплив на формування національного
6. Розвиток оперного мистецтва. Московська опера С.І.Мамонтова.
7. Ф.І.Шаляпін і його творчість..
8. Російська опера початку ХХ століття. Л.Собінов, А.Нежданова, І. Єршов.
9. Виникнення консерваторій в Росії та діяльність видатних педагогів (І.Прянішніков, О.Додонов, К.Мазурін, С.Сонкі, У.Мазетті, К.Кржижановський, Л.В.Карелін).
10. Сучасна вокальна освіта та мистецтво Росії
11. Діяльність К.С.Станіславського і В.І.Немировича-Данченка.
12. Вокальна освіта й наукова робота з голосом в Росії.
13. Уточнити передумови виникнення твору С. Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм» як першої національної української опери.
14. Видатні українські співаки першої половини ХХ століття.
15. Особливості вокально-виконавської творчості Олександра Мішуги.
16. Висвітлити творчість Миколи Лисенка в контексті формування української академічної школи співу.
17. Проаналізувати вітчизняну вокально-методичну літературу кінця ХІХ – початку ХХ століття.
18. Розкрити особливості виконавської діяльності української співачки Соломії Крушельницької.
19. Проаналізувати творчу діяльність музично-театрального життя України у ХХ столітті.
20. Розкрити проблематику функціонування українських консерваторій як головних осередків сучасної професійної вокальної освіти.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття № 1

Зарубіжні школи вокального мистецтва.

1. Музично-педагогічні погляди Платона, Аристотеля.
2. Особливості викладання вокалу у староіталійській школі
Педагогічні принципи П.Тозі, Д.Манчині.
3. Основні риси "нової італійської школи".
4. Основні характеристики верді-веристського стилю та його вплив на вокальну педагогіку.
5. Визначити особливості виконавського стилю італійський співаків у
XVIII столітті.
6. Здійснити аналіз оперних вокальних партій Дж. Россіні.
7. Сутність вокальної реформи К. Глюка
8. Становлення німецької вокальної школи (творчість І.С.Баха,
В.А.Моцарта, Л.В.Бетховена, Р.Вагнера, Р.Штрауса).

Семінарське заняття № 2

Bel canto в еволюції оперного вокального мистецтва.

1. Розглянути історичну ретроспективу еволюції оперного мистецтва,
передусім італійського, bel canto як історико-культурна "теза", її
розвиток та німецькомовна (вагнерівська) "анти-теза".
2. Реконструювання історичної ретроспективи експансії bel canto в оперне
вокальне мистецтво національних шкіл на рівні "розвитку тези", а
також в окресленні його стильової антитези.
3. Систематизація й узагальнення історичних фактів щодо розвитку
оперного вокального мистецтва в контексті розвитку оперного
мистецтва Італії, а також вагнерівської Німеччини; - визначення
специфічних стилістичних ознак розвитку bel canto – як тези, – та
антитези в німецькій та інших традиціях.

Семінарське заняття № 3

Російська вокальна школа

1. Мистецтво співу Київської Русі.
2. Діяльність Глухівської співацької школи.
3. Діяльність „Могучої кучки” і її роль у російській вокальній школі.
4. Московська приватна опера С.Мамонтова.
5. П.Чайковський і його вплив на формування вокального мистецтва.
6. Діяльність К.Станіславського і В.Немировича-Данченка.

Практична частина

Прослухайте твори російських композиторів (фрагмент із опер М.Глінки,
М.Римського-Корсакова, П.Чайковського), народні пісні. Визначте в них
характерні риси російської національної вокальної культури.

Семінарське заняття № 4

1. Витоки української національної школи співу. Розвиток української музичної культури у УІІІ столітті.
2. Українські професійні музиканти-співаки ХУІІІ - ХІХ століття.
3. Вокальна творчість Семена Гулака-Артемовського Запорожець за Дунаєм» як перша національна українська опера.
4. Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу

Семінарське заняття № 5

1. Музично-театральне життя України у ХХ столітті. Українські консерваторії як головні осередки сучасної професійної вокальної освіти.
2. Українська вокально-методична література ХІХ – ХХ століття.

Практична частина

Проаналізувати за власним вибором оперу українського композитора та визначити особливості вокального виконання.

IV. Навчально-методична карта дисципліни «Історія вокального мистецтва»

III курс. (5-6 семестр) Разом 60 години, лекції – 18 год, семінарські заняття - 10, самостійна робота – 28 МКР – 4 год.; вид контролю: залік.

модулі	Змістовий						Змістовий модуль 2	
назва модулів	Історичний та загальний огляд становлення та розвитку театрального мистецтва у світовій культурі						Концептуальні засади розвитку театрального мистецтва в Україні від зародження до сьогодення	
Кількість балів за	77 б						72 б	
заняття	1.1.	1.2.	1.3	1.4	1.5	1.6	2.1	2.2
Теми та лекції	Мистецтво співу. Художні засади вокального виконавства. Відомості про історію художнього співу. (1 б.)	Староіталійська школа співу та її вокально методичні принципи. Вокальний стиль опер seria та мистецтво кастратів (1 б.)	Італійська школа співу XVIII-XIX століття. Вокальний стиль опера buffa (1 б.)	Становлення та розвиток французької опери. Сутність оперної реформи Х.Глюка. вокальна педагогіка Франції XVII - XVIII (1 б.)	Витоки німецької вокальної школи (1 б.)		Витоки та розвиток російської вокальної школи (2б)	Традиції та джерела українського професійного вокального мистецтва. Сучасне вокальне мистецтво. (2 б).
Теми Семінарських Занять	Семінарське заняття № 1 (10+1б).					Семінарське заняття №2 (10+1б).	Семінарське заняття № 3 (10+1б)	Семінарське заняття № 4 Семінарське заняття № 5 (20 +2б)
Самостійна робота	5 б	5б	5 б.	5 б.	5 б.		5 б.	5 б.
Види пот. контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)						Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	
Підсумковий контроль	Залік							

Усього: 149 б., коеф.1,49

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№	Питання для самостійної роботи	Кількіс ть	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль І. Історичний та загальний огляд становлення та розвитку театрального мистецтва у світовій культурі					
Тема 1.1.	1. Що таке мистецтво співу? 2. Які витоки виникнення мистецтва співу? 3. Охарактеризуйте вокальну спадщину старовини. 4. Дайте характеристику вокальному мистецтву Давньої Греції. 5. Роль музики в естетичному вихованні (стародавній світ). 6. Ідеї музичного виховання в міфології. 7. Виникнення театру в Давній Греції.	2 год.	10, 13, 14, 22, 24, 27, 35	Контроль під час занять, семінарське заняття, опитування	5
Тема 1.2.	1. Вокальне мистецтво епохи бароко. 2. Флорентійська оперна школа. 3. Римська оперна школа. 4. Венеціанська школа. 5. Неаполітанська школа. 6. Особливості виховання співаків-кастратів. 7. Видатні педагоги старої італійської школи.	2 год.	10, 13, 14, 22, 24, 27, 35	Контроль на семінарському занятті, підготовка повідомлень, опитування	5 б.
Тема 1.3	1. Основні риси "нової італійської школи". 2. Методичні принципи Ф.Ламперті. 3. Методичні принципи Л.Джиральдоні. 4. Вокальні принципи Д.Сільва. 5. Вплив Д.Верді на вокальну педагогіку. 6. Веризм і вокальне мистецтво. 7. Великі співаки XIX – XX ст. Е.Карузо, М.Каллас, П.Паваротті та ін.	4 год.	10, 13, 14, 22, 24, 27, 35	Контроль під час опитувань, підготовка повідомлень, семінарське заняття	5 б.

Тема 1.4	1. Вокальна школа Ж.Б.Люлі. 2. Методичні принципи М.Бассилі, Ж.Б.Берара, Ж.П.Гара, О.Хорона. 3. У чому суть вокальної реформи Х.Глюка? 4. Методичні принципи М.Гарсія. 5. Видатні співаки французької вокальної школи. 6. Які методичні принципи Ж.Б.Фора? 7. Характеристика музичної освіти Франції на сучасному етапі.	2 год.	10, 13, 14, 22, 24, 27, 35	Контроль під час опитувань, підготовка повідомлень, семіранське заняття	5 б.
Тема 1.5	1. Що таке примарний тон? 2. Що таке інструментальний стиль виконання? 3. Зінгшпиль і оперне мистецтво Німеччини. 4. Методичні принципи Ф.Шмітта, Ю.Гея, Ю.Штокгаузена. 5. Р.Вагнер і його вплив на оперне мистецтво Німеччини. 6. Сучасна музична освіта в Німеччині.	4 год.	10, 13, 14, 22, 24, 27, 35	Контроль під час опитувань, підготовка повідомлень, семіранське заняття	5 б.
Тема 2.1.	1. Які витоки виникнення вокального мистецтва в Росії? 2. Проаналізуйте еволюцію російської опери. 3. Методичні принципи вокальної школи М.Глінки? 4. "Школа співу" О.Варламова. 5. Відкриття консерваторій і оперне мистецтво XIX – XX ст. 6. Мистецтво співу Київської Русі. 7. Діяльність Глухівської співацької школи. 8. Діяльність „Могучої кучки” і її роль у російській вокальній школі. 9. Московська приватна опера С.Мамонтова. 10. П.Чайковський і його вплив на формування вокального мистецтва. 11. Діяльність К.Станіславського і В.Немировича-Данченка.	6 год.	1 – 7, 18 – 20, 23 – 25, 30 – 34	Контроль під час опитувань, підготовка повідомлень, семіранське заняття	5 б.

	12. Російська опера початку XX століття (Ф. Шаляпін, А. Нежданова, Л. Собінов, І. Єршов).				
Тема 2.2	1. Особливості формування українського музичного театру. Українські професійні музиканти-співачі ХУІІІ - ХІХ століття. 2. Вокальна творчість Семена Гулака-Артемовського. «Запорожець за Дунаєм» як перша національна українська опера. 3. Творчість Миколи Лисенка у формуванні української академічної школи співу. 4. Музично-театральне життя України у ХХ столітті. Українські консерваторії як головні осередки сучасної професійної вокальної освіти	8 год.	1 – 7, 18 – 20, 23 – 25, 30 – 34, 41 – 42	Контроль під час опитувань, підготовка повідомлень, семіранське заняття	5 б.

РОЗРАХУНОК РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ ЗА ВИДАМИ ПОТОЧНОГО (МОДУЛЬНОГО) КОНТРОЛЮ

№	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	9	9
2.	Відвідування семінарських занять	1	5	5
3.	Виконання завдання для самостійної роботи	5	7	35
4.	Робота на семінарському занятті: доповідь, виступ, повідомлення, участь у дискусії	10	5	50
5.	Модульна контрольна робота	25	2	50
	Підсумковий рейтинговий бал			149
Коефіцієнт - 1,49				

Навчальні досягнення з дисципліни **«Історія мистецтв: історія вокального мистецтва»** оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально- методичної карти , в якій зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю за європейською (ECTS) шкалою подано у таблиці.

У процесі оцінювання навчальних робіт застосовуються такі методи:

- > **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, співбесіда, ПМК.
- > **Методи письмового контролю:** модульне письмове опитування ; підсумкове письмове опитування.
- > **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка у балах	Критерій оцінювання навчальних
A	90 - 100	Відмінно - відмінний рівень знань в межах обов'язкового матеріалу, з можливими незначними помилками. За глибоке і повне опанування змісту навчального матеріалу, в якому студент легко орієнтується, володіє понятійним апаратом, за уміння пов'язувати теорію з практикою, вирішувати практичні завдання, висловлювати і обґрунтовувати свої судження.
B	82 - 89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих помилок. За повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце окремі неточності (похибки).
C	75 - 81	Добре – в цілому добрий рівень знань з незначною кількістю помилок. За повне засвоєння навчального матеріалу, володіння понятійним апаратом, орієнтування у вивченому матеріалі, свідоме використання знань для вирішення практичних завдань, грамотний виклад відповіді, але у змісті і формі відповіді мали місце суттєві помилки.
D	69 - 74	Задовільно – посередній рівень знань із значною кількістю недоліків. За знання і розуміння основних положень навчального матеріалу, при цьому студент допускає неточності у визначенні понять та при використанні знань для вирішення практичних завдань, не вміє доказово обґрунтовувати свої судження.
E	60 - 68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань. За неповне опанування програмного матеріалу, що задовольняє мінімальні критерії.
FX	35 - 59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання. Студент має розрізнені, безсистемні знання, не вміє виділяти головне і другорядне, допускається помилок у визначенні понять, перекручує їх зміст, хаотично і невпевнено викладає, не може використовувати знання при вирішенні практичних завдань.
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань, що вимагає повторного вивчення дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Розподіл балів, які отримають студенти за темами змістових модулів

V семестр

Поточне тестування та самостійна робота							Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль № 1									
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР	77	-	-
6	6	6	6	17	11	25			

VI семестр

Поточне тестування та самостійна робота						Загальна кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Загальна кількість балів з урахуванням коефіцієнта
Змістовий модуль № 1								
T1	T2				МКР	72 + 77=149	1,49	100
18	29				25			

VI. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю:

- під керівництвом викладача;
- самостійна робота студентів;
- з книгою;
- виконання індивідуальних навчальних проектів.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- 1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії;
- 2) створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

VII. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного)
- оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Історія театрального мистецтва»

Х. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів) [підручник] / Антонюк В. Г. – К. : Віпол, 2007.
2. Антонюк В. Г. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект [монографія] / Антонюк В. Г. – К. : Українська ідея, 2001.
3. Антонюк В. Г. Семен Гулак-Артемівський / В. Г. Антонюк // Культура і сучасність. – № 1. – 2003.
4. Антонюк В. Г. Школа сольного співу НМАУ ім. П.І. Чайковського / В. Г. Антонюк // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К.: Музична Україна. – 2004.
5. Антонюк В. Г., Гнидь Б. П. Вокальний факультет. Спеціалізація “Спів” // Академія музичної еліти України: Історія та сучасність. – К. : Музична Україна.– 2004.
6. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва [підручник]. / Гнидь Б. П. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1997.
7. Антонюк В. Г. Вокальність у творчості Тараса Шевченка / В. Г. Антонюк // Матеріали IV-го Міжнародного семінару “Шевченківський Петербург”. – ГНУ “ІОВ РАО”, СПб., 2004.
8. Багадуров В. А. Очерки по истории вокальной педагогики Багадуров В.А. – М. : Музгиз, 1956.
9. Барсов Ю. А. Вокально-исполнительские и педагогические принципы М. И. Глинки / Барсов Ю. А. – Л. : Музыка, 1968.
10. Батталья Еліо. Про виконання творів Верді / Е. Батталья // Музыка. – 1975. – № 2.
11. Білокінь С. Іванна Синенька-Іваницька / Білокінь С. – К. : Медекоп, 1997.
12. Вагнер Р. Избранные работы / Вагнер Р. – М. : Искусство, 1978.
13. Варварцев Н. Н. Украина в российско-итальянских общественных и культурных связях. (первая половина XIX в.) / Варварцев Н. Н. – К. : Наукова думка, 1996.
14. Вотріна В. В. Мистецтво співу і вокальна методика М. Е. Донець-Тессейр. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2001.
15. Востряков А. А. Образ героя в оперном спектакле [исследование] / Востряков А. А. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2007.
16. Герцман Е. В. Музыка Древней Греции и Рима / Герцман Е. В. . – СПб. : АЛТЕЙЯ, 1996.
17. Глинка М. И. Записки / Глинка М. И. – М. : Музыка, 1988.
18. Гмиря Б. Р. Статті. Листи. Спогади / Гмиря Б. Р. – К. : Музична Україна, 1975.
19. Гнидь Б. П. Виконавські школи України: Кафедра сольного співу НМАУ ім. П. І. Чайковського (1971-2001) / Гнидь Б. П. – К. : НМАУ, 2002.
20. Грисенко Л. М. Лариса Руденко / Грисенко Л. М. – К. : Музична Україна, 1978.
21. Дилецкий М. Граматика музикальна: Фотокопія рукопису 1723р.

- [підгот. О. С. Цалай-Якименко] / Дилецький Микола. – К. : Музична Україна, 1970.
22. Искусство Артуро Тосканини / Сост. Л. Тарасов. – Л. : Музыка, 1974.
23. Колодуб І. С. Олександр Колодуб. Життя, творчість, спогади / Колодуб І. С. – К. : Музична Україна, 2006.
24. Кочнева И., Яковлева А. Вокальный словарь / Кочнева И., Яковлева А. – Ленинград : Музыка, 1986.
25. Крушельницька Соломія: Спогади. Метеріали. Листування [вст. ст. та упор. М. І. Головащенко]. – К. : Музична Україна, 1978.
26. Лисенко М. В. Листи [упор. та ком. О. Лисенка] / Лисенко М. В. – К. : Мистецтво, 1964.
27. Львов М. Л. Из истории вокального искусства. – М.: Музыка, 1964.
28. Менцинський Модест [автор-упор. М. І. Головащенко]. – К. : Рада, 1995.
29. Михайлова Т. М. Виховання співаків у Київській консерваторії: Хронологічний огляд з 1863 по 1963 рр. / Михайлова Т. М. – К. : Музична Україна, 1970.
30. Мишуга О. П. Спогади. Матеріали. Листи [упор. М. І. Головащенко] / Мишуга О. П. – К.: Музична Україна, 1971.
31. Мокренко А. Ю. У серці – рідна Україна / Мокренко А. Ю. – К. : Веселка, 1994.
32. Муравйова Олена: Спогади, матеріали [упор. Г. І. Філіпенко]. – К. : Музична Україна, 1984.
33. Петрусенко Оксана: Спогади. Листи. Матеріали [упор. М. Кагарлицький та Г. Філіпенко]. – К. : Музична Україна, 1980.
34. Станішевський Ю. О. Оперний театр Радянської України: Історія і сучасність / Станішевський Ю. О. – К. : Муз. Україна, 1988.
35. Стахевич А. Г. Вокальное искусство Западной Европы: творчество, исполнительство, педагогика [исследование] / Стахевич А. Г. – К : НМАУ ім. П.І.Чайковського, 1997.
36. Тышко С. В., Мамаев С. Г. Странствия Глинки. – Часть I: Украина / Тышко С. В., Мамаев С. Г. – К., 2000.
37. Українська художня культура [навчальний посібник / за ред. І. Ф. Ляшенка]. – К. : Либідь, 1996.
38. Українські співаки у спогадах сучасників / Автор-упор. І. М. Лисенко. – К. : Рада, 2003.
39. Шаляпин Ф. И. Литературное наследие. Письма / Шаляпин Ф. И. – М., 1959.
40. Шамаєва К. І. Музична освіта в Україні у першій половині XIX ст. / Шамаєва К. І. – К. : ІЗМН, 1996.
41. Швачко Т. О. Марія Литвиненко-Вольгемут / Швачко Т. О. – К. : Музична Україна, 1973.
42. Швачко Т. О. Євгенія Мірошніченко / Швачко Т. О. – К. : Музична Україна, 2011.
43. Шендерович Е. Рождение концертной программы певца / Е. Шендерович // Музыка и жизнь. – Л. : Музыка, 1972.

44. Ярославцева Л. К. Зарубежные вокальные школы / Ярославцева Л. К. – ГМПИ им. Гнесиных. – М., 1981.

Додаткова

1. Асафьев Б. В. Музыкальная форма как процесс / Б. В. Асафьев – Ленинград: Музыка, 1971. – 376 с.
2. Антонюк В. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект: Монографія / В. Антонюк. – Видання друге, перероблене і доповнене. – Київ: Українська ідея, 2001. – 144 с.
3. Архимович Л.Б. Українська класична опера. Історичний нарис / Загал. ред. В. До- вженка / Л.Б. Архимович. – К.: Державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури, 1957. – 311 с.
4. Базиликут Б. Орфоепія в співі / Б. Базиликут. – Львів : ВЦ ЛНУ ім. І. Франка, 2001. – 135 с.
5. Барнич М.М. Акторське «переживання ролі» як творчий процес: дис. ... канд. мистецтвознавства / М. М. Барнич : КНУКіМ. — К., 2007 — 170с.
6. Барська З. М. Барви української народної пісні: Хрестоматія / З. М. Барська. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 156 с.
7. Білоус В.П. Психологічні аспекти формування виконавської художньої майстерності: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства / В. П. Білоус; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — К., 2005 — 16 с.
8. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва / Б. Гнидь. – К., 1997. – С.234–239.
9. Грабовський Є. Театр – Ритуал перформер / [упор. П. Козак] – Львів, 1999. – 123 с.
10. Грінченко М. Історія української музики / М. Грінченко. – Київ: Спілка, 1922. – 278 с. Гурченко Л. Я танцювати хочу! / Л. Гурченко // Театр. — 1975. — №9. — С. 28.
11. Дрожжина Н. В. Вокальне виконавство в системі музичного мистецтва естради: дис. ... канд. мистецтвознавства / Н. В. Дрожжина; ХДУМ ім. І. П.Котляревського. — Х., 2008 — 186 с.
12. Дей О. І. Народнопісенні жанри / О. І. Дей. – Київ : Музична Україна, 1977. – 108с.
13. Катрич О. Стиль музиканта-виконавця: Теоретичні та естетичні аспекти / Ольга Ка- трич. – К., 2000. – 99 с
14. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови / О. Козаренко. – Львів, 2001
15. Прохорова Л. В. Українська естрадна вокальна школа: Навчальний посібник / Л. В. Прохорова. – Вінниця, 2006. – 345 с.
16. Потєбня А. А. Объяснения некоторых малорусских и сродных народных песен / А. А. Потєбня. – Варшава, 1883. – 156 с.
17. Ревуцький Д. Живе слово: Теорія виразного читання для школи / Д. Ревуцький. – Львів, 2001. – 156с.
18. Словник іншомовних слів / [за ред. О. С. Мельничук]. – Київ : Гол. ред. укр.рад. енциклопедії, 1974. – 775 с.

19. Українське мистецтво у полікультурному просторі / [заг. ред. О. Рудницької]. – Київ : Екс ОГ, 2000. – 134 с.
20. Фребснюк Н. Значення специфіки фактору спадкоємності у вокально-педагогічній діяльності / Н. Фребснюк // Українське мистецтво. – Київ, 2000, Вип. 29. – С. 39–46.
21. Швачко Т. Вокальна школа: Традиції і сучасність / Т. Швачко. – Київ : Музика, 1983. – №2. – С. 28–29.